

Heyeti Mahsusaca nisbeti askeriyelerinin kat'ına karar verilmiş olan zabıtanın Âli Karar Heyetince haklarındaki Heyeti mahsusaca kararlarının refine karar verilmiş olanlara tekaüt maaşının hanki tarihten itibaren tahsisi lâzım geleceğinin tefsiri hakkında 3/350 numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Millî Müdafaa, Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Sayı: 6/4450

7 - XII - 1929

B. M. M. Yüksek Reiliğine

Heyeti Mahsusaca nisbeti askeriyelerinin kat'ına karar verilmiş olan zabıtanın 1289 numaralı kanunla müteşekkil Âli Karar Heyetince haklarındaki Heyeti Mahsusaca kararının ref'ine karar verilmiş olanlarla tekaüt maaşının hangi tarihten itibaren tahsisi lâzım geleceğinin B. M. M. ince tefsiri hakkında Millî Müdafaa Vekâletinden yazılan 3-XII-1929 tarihli ve 2946 numaralı tezkerenin sureti leffen takdim kılındı.

Muktazasının ifasına müsaade buyrulmasını arz ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Başvekâleti Celileye

Âli Karar Heyeti hakkındaki 1289 numaralı kanunun altıncı maddesi ; heyeti mahsusaca nisbeti askeriyelerinin kat'ına dair verilen kararın Âli Karar Heyetince refine karar verilmiş olanları istihdam edip etmemekte B. E. Re. ni. muhtar bırakmış ve B. Er Re. liği de bu gibilerin istihdam edilmeyerek tekaüt edilmelerine karar verilmiştir.

Âli Karar Heyetinden bu suretle ref kararı almış olanların tekaütlerinin hangi tarihten itibaren icra edilmesi lâzım geleceğinde tereddüt hasıl olmuştur. İstiklâl harbine iştirak etmemiş olan bu efendilerin emsali 25 Eylül 339 tarihli 347 numaralı kanunun 3 ve 4 üncü maddelerine tevfikân 340 senesinde tekaüt edilmişlerdir

Halbuki bu efendilerin mezkûr kanunun birinci veya ikinci maddesine göre nisbeti askeriyeleri katedilmiş olduğundan dolayı mezkûr tarihte tekaütleri icra edilmemiştir. Bu kerre Âli Karar Heyetince ref kararı almaları üzerine karar tarihinden itibaren tekaütlerinin icrası halinde bir kısmının evvelki maaşla, bir kısmının da baremden müstefit olarak tekaüt kanununun tespit ettiği maaş üzerinden ve hatta bazılarının de Âli Karar Heyetince tamiki tahkikat sebebiyle yeni tekaüt kanunu lâyihasının kabul ve neşri tarihinden sonra tekaüt muameleleri icra edilerek tekaüt kanununun tesbit edeceği maaş üzerinden tekaüt maaşları hesap edilmek suretile de maaşçada müsavatsızlık husule gelecektir.

Binaenaleyh 1289 numaralı kanunun altıncı maddesi mucibince ref kararı alanların tekaüt-

lerinin nisbeti askeriyelerinin kat'ı tarihinden mi yoksa Âli Karar Heyetinin ref kararı üzerine tasdiki âliye iktiran edecek kararname tarihinden mi itibar edilmesi lâzım geleceğinin tefsiri için B. M. M. ine arz ve takdim edilmesine müsaade buyurulması maruzdur efendim.

M. M. V.
M. Abdülhalık

Millî Küdafaa Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
M. M. Encümeni
Karar № 6

18 - XII - 1929

Yüksek Reisliğe

Heyeti mahsusaca askerî nisbetleri kesilmiş olan ordu mensuplarından Âli karar Heyetince haklarında refi kararı verilmiş olanların hangi tarihten itibaren tekaüt edileceklerinin tefsiri lâzım geldiğine dair 7-XII-929 tarihli ve 6/4450 nmaralı Başvekâlet tezkeresi ve beraberindeki Millî Müdafaa Vekilliği tezkeresi okundu ve konuşulu Şöyleki :

1289 numaralı kanunun altıncı maddesi mucibince haklarında refi kararı verilenlerin millî mücadeleye iştirak etmiş olduklarına göre 347 numaralı kanunun 3 ve 4 üncü maddelerinin hükümlerine tabi olmaları lâzım geleceği tabii görülmüştür.

Çünkü 1289 numaralı kanunun altıncı maddesi bu gibileri Erkâmı Harbiye Reisliğinin (istihdam edip etmemekte muhtar) olduğu yani bunların eski cürümlerinden beraet etmiş olacaklarını ve istihdamları da kanunen mümkün ve caiz olacağını göstermektedir. Erkâmı Harbiye Reisliğinin aynı maddeye tutunarak vermiş olduğu tekaütlük kararı ise evvelden tayin edilmiş belli bir tarih gösterememektedir. Binaenaleyh bahsedilen zabıtların Âli Karar Heyetinin refi kararı ile eski hukukî vaziyetlerini yeniden kazanmış olacakları kanunun ve kararın ruh ve manasında mündemiç görülmüştür. Şu halde Âli Karar Heyetinden refi kararı almış olanlar hakkında 25 eylül 1339 tarihli ve 347 numaralı kanunun 3 ve 4 üncü maddelerinin tatbiki , yani mezkûr maddelerde yazılı sebeplerden dolayı 340 senesinde tekaüt edilenler arasında bulunmaları icap edenlerin o tarihten itibaren tekaüt edilmiş sayılması veyine işbu maddelerde izah edilen hallere göre istihdamı muvafık görülenler arasında bulunmaları mümkün olanların da refi kararı tarihinden itibaren tekaüt edilmiş olmaları lüzumuna encümenimizce karar verilmiş olduğu arz ve evrak havale mucibince Maliye Encümenine tevdi olunur efendim.

Reis	M. Mu.	Kâtip	Âza	Âza	Âza	Âza
Cebelibereket		Bitlis	Diyaribekir	Tokat		
Nacı	İhsan	M. Nami	Kâzım	B. Lûtfi	L. Müfit	H. Cemil

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye Encümeni
Kaeer № 17

16 - I 1930

Yüksek Reisliğe

Hey'eti Mahsusaca nisbeti askeriyelerinin kat'ına karar verilmiş olan zabıttandan muahharen Âli Karar Hey'etince haklarında ref kararı verilmiş olanların tekaüt maaşlarının hangi tarihten itibaren tahsisi lâzım geleceğinin tefsiri hakkında Millî Müdafaa Vekâletinden yazılan 3 - 12 - 1929 tarih ve 2946 numaralı tezkere suretinin gönderildiğine dair Başvekâletin 7 - 12 - 1929 numaralı tezkeresile Millî Müdafaa Encümeni mazbatası encümenimize havale buyurulmuş olmakla

Millî Müdafaa Vekili Beyfendi hazır olduğu halde müzakere ve tetkik olundu.

23 - Eylül - 339 tarih ve 347 numaralı kanun mütalea ve tetkik edildikte birinci ve ikinci maddeleri kimlerin nisbeti askeriyelerinin katolunacağı ve 3,4 üncü maddeleri dahi kimlerin tekaüt edileceğini veyahut terfi, kıdemlerinden tenzil olunacağını göstermekte ve Âli Karar Heyeti hakkındaki kanunun altıncı maddesi ise ref kararı almış olanları istihdam edip etmemekte Büyük Erkâm Harbiye Reisliğini muhtar bırakmaktadır.

Şu hale nazaran ref kararı almış olanların tekaüde sevkleri halinde mebdei tekaütlerinin hangi tarihten itibar edileceğine dair kanunlarda ne sarahaten ve ne de delâleten bir kayıt bulunmamasına ve başlı başına yeni bir hadise teşkil etmesine göre bu noktanın tefsir tarikiyle halli imkânı görülmemiş olduğundan yeniden bir madde kanuniye tanzimi kararlaştırılmıştır.

Tekaüt mebdeinin hangi tarihten itibar edilmesi noktasına gelince: Millî Müdafaa Encümeninin mazbatasında gösterilen esbabı mucibeye encümenimiz dahi iştirak etmiş ve evvelce nisbeti askeriyeleri katolunupta muaharen haklarında Âli Karar Heyetince ref kararı verilmiş olanların nisbeti askeriyelerinin katolunduğu tarihin tekaütlerine mebde addedilmesi muvafık görülmüştür. Askerî tekaüt ve istifa kanununa tezyil edilmek üzere tanzim edilen lâyihai kanuniye merbutatı ile birlikte havale mucibince Bütçe Encümenine tevdi kılındı.

Mal. En. Rs.	M. M.	Kâ.	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Namına M. M.							
<i>Ihsan</i>	<i>Ihsan</i>		<i>Refik</i>	<i>Fuat</i>	<i>Kâmil</i>	<i>Sami</i>	<i>Emin</i>

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
№ 104.M
Esas № 3/350

20/V/1930

Yüksek Reisliğe

Heyeti Mahsusaca nisbeti askeriyelerinin katına karar verilmiş olan zabitlerden 1289 numaralı kanunla teşekkül eden Âli Karar Heyetince haklarındaki Heyeti Mahsusaca kararının ref'in karar verilmiş olanlara tekaüt maaşlarının hangi tarihten itibaren tahsisi lâzım geleceğinin tayin ve tefsiri hakkındaki Başvekâlet tezkeresi, Millî Müdafaa ve Maliye Encümenleri mazbataları ile birlikte Encümenimize tevdi kılınmakla tetkik olundu.

Mevzu:

Heyeti Mahsusaca askerî nisbetleri katolunduğu halde Âli Karar Heyetinden ref kararı almış bulunanların tekaütleri hangi tarihten ve ne gibi şartlar dairesinde icra edileceği mes'ulesidir.

Millî Müdafaa Vekâleti tezkeresinde:

I - Bu suretle karar almış olanların Heyeti Mahsusaya gitmiyen emsali 347 numaralı kanun mucibince kısmen 1340 senesinde tekaüt edilmiş bulunduğu,

2 - Ref kararı almış olanların ise evvelce askerî nisbetleri katolunmuş bulunduğu,

3 - Bunların ref kararı tarihinden itibaren tekaütleri yapılırsa tekaüt maaşlarında nisbetsizlik husule geleceği zikredilerek askerî nisbetlerinin kat'ı tarihinden mi, yoksa ref kararı tarihinden mi tekaütleri yapılmak lâzım geleceği sorulmaktadır.

Millî Müdafaa Encümeni: haklarında ref kararı verilenlerin millî mücadeleye iştirâk etmiş olduklarına ve 347 numaralı kanunun 6 ıncı maddesi ile Büyük Erkâm Harbiye Reisliği bunları istihdam edip etmemekte muhtar bırakıldığından yeniden istihdamlarının tecvizi atfolunan cürümlerden beraet etmiş bulunacaklarına delâlet eylediğine göre emsallerine yapılan muamelelerin bunlar hakkında da tatbik edilmesi kanaatine varmaktadır.

Maliye Encümeni ise; ref kararı almış olanların tekaüde sevkleri halinde tekaüt mebdelerinin hangi tarih olacağına dair kanunda bir sarahat bulunmadığı cihetle yeni bir hadise teşkil eden bu vaziyetin halli için nisbeti askeriyenin katolunduğu tarihin mebde ittihazı fikrile müzeyyel bir lâyiha teklif eylemektedir.

Encümenimiz: Maliye Encümeninin fikrine esas itibarile iştirak ederek meselenin tefsirle halli kabil olmadığı ve tahsis edilecek tekaüt maaşları için mebde tayini icap eylediği kanaatine vasil olmuştur. Ancak bu suretle ve tasfiyeyi mucip kanunlara teallük eden hükümlerin askerî tekaüt ve istifa kanununa zeyledilmekten ise ayrıca tedvini muvafık görülmüş ve bu itibarla serlevhaya ve şekle ait tadillerle kanun kabul edilmiştir .

Müstacelen müzakere edilmek üzere Umumî Heyetin tasvibine arz olunur .

Bt. En. Rs.	Rs. V.	M. M.				
İstanbul	Bursa	Gazi Antep	Aydın	Bordur	Elâziz	
Fuat	Muhlis	Remzi	Mitat	Vahit	H. Tahsin	
Diyarbakir	Kütahya	Konya	Isparta	Maraş	Tokat	Yozgat
Rüşti	Niyazi Asım	K. Hüsnü	Mükerrem	Behçet	A. Şevki	Sırrı

Maliye Encümeninin tadili

11 ağustos 335 tarihli askerî tekaüt ve istifa kanununa müzeyyel madde hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — 25 eylül 339 tarih ve 847 numaralı kanun ahkâmına tevfikan Heyeti Mahsusaca nisbeti askeriyelerinin kat'ına karar verilmiş olupta Âli Karar Heyetince haklarında ref kararı verilmiş olan erkân, ümera, zabitan ve memurin ve mensubini askeriyeye tekaüde sevk edildikleri takdirde nisbeti askeriyelerinin kat'ına karar verildiği tarihten itibaren kendilerine tekaüt maaşı tahsis olunur.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun ahkâmını icraya Millî Müdafaa ve Maliye Vekilleri memurdur.

Bütçe Encümeninin tadili

Askerî nisbetlerinin kat'ı kararı ref edilmiş olanların tekaüt muamelâtına dair kanun lâyihası

MADDE 1 — 347 numaralı kanun ahkâmına tevfikan Heyeti Mahsusaca nisbeti askeriyelerinin kat'ına karar verilmiş olupta sonradan Âli Karar Heyetince kararları ref edilmiş bulunanlardan Hükümetçe istihdam edilmeyerek tekaüde sevkolunanlara Heyeti Mahsusaca kararı tarihinden itibaren ve o tarihteki istihkaklarına göre tekaüt maaşı tahsis olunur. Bu gibilerden esasen mütekaüt bulunanların maaşları kat tarihinden itibaren iadeten tahsis olunur.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükmünü icraya Millî Müdafaa ve Maliye Vekilleri memurdur.